

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՈՎ ԳՐՈՒԱԾ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

Posted on August 29, 2015 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Մեր Պարզել Դաւիթեան, «Լուսաբաց», 29 Օգոստոս 2015

Սփիւռքահայ մեր կեանքին մէջ լեցուն են օտարութեան յաղթանակները եւ համացանցային (Internet) հաղորդակցական միջոցները, որոնց պատճառաւ մեր երիտասարդութիւնը եւ նոյնիսկ միջին տարիքի մարդիկ կը նախընտրեն կարդալ անգլերէն լեզուով յօդուածներ: Շատ քիչ թիւ կը կազմեն անոնք որոնք տակաւին կը փնտռեն հայերէնով գրուած լուր կամ յօդուած:

Յաճախ ինծի կը հարցուի թէ ինչո՞ւ անգլերէնով չեմ գրեր յօդուածներս եւ կը բաւականանամ միայն հայերէն լեզուով գրելով: Երբեք նենգամտութեամբ չեմ որ ինծի կ'ուղղուի այդ հարցումը, որովհետեւ գիտեմ բարիկամեցողութիւնը հարցնողներուն եւ իրենք ալ գիտեն իմ անգլերէնի քաջածանօթ ըլլալը: Արդարեւ, անգլերէն լեզուով տեղական դատարաններու առջեւ յաճախ մեծ ընկերութեան մը դատը կամ դատերը պաշտպանելու տարիներու փորձառութիւնս դժուար պիտի չդարձնէր ինծի այդ լեզուով գրելը:

Մեր Պարզել Դաւիթեան, «Լուսաբաց», 29 Օգոստոս 2015

Սփիւռքահայ մեր կեանքին մէջ լեցուն են օտարութեան յաղթանակները եւ համացանցային (Internet) հաղորդակցական միջոցները, որոնց պատճառաւ մեր երիտասարդութիւնը եւ նոյնիսկ միջին տարիքի մարդիկ կը նախընտրեն կարդալ անգլերէն լեզուով յօդուածներ: Շատ քիչ թիւ կը կազմեն անոնք որոնք տակաւին կը փնտռեն հայերէնով գրուած լուր կամ յօդուած:

Յաճախ ինծի կը հարցուի թէ ինչո՞ւ անգլերէնով չեմ գրեր յօդուածներս եւ կը բաւականանամ միայն հայերէն լեզուով գրելով: Երբեք նենգամտութեամբ չեմ որ ինծի կ'ուղղուի այդ հարցումը, որովհետեւ գիտեմ բարիկամեցողութիւնը հարցնողներուն եւ իրենք ալ գիտեն իմ անգլերէնի քաջածանօթ ըլլալը: Արդարեւ, անգլերէն լեզուով տեղական դատարաններու առջեւ յաճախ մեծ ընկերութեան մը դատը կամ դատերը պաշտպանելու տարիներու փորձառութիւնս դժուար պիտի չդարձնէր ինծի այդ լեզուով գրելը:

Որպէս պատասխան ըսած եմ, թէ անգլերէնով հայ գրող շատ կայ եւ իմ գրութիւնները կ'ուզեմ խորհիլ թէ կը ծառայեն մեր երեց սերունդին, որ կը նախընտրէ հայերէն կարդալ:

Կան նաեւ ուրիշ պատճառներ զորս պիտի փորձեմ հոս բացատրել, յուսալով որ նշանակութիւն եւ իմաստ (sense) կ'ունենան ըսածներս:

Նախ եւ առաջ պիտի խնդրէի որ ոչ ոք իմ կողմէ եղած մեծամտութիւն չնկատէ կամ մեծերու հետ չափուելու եւ կամ «հովեր» ամենելու չվերագրէ հետեւեալ մէջբերումը որ պիտի ընեմ, ձեռով մը արդարացնելու համար հայերէնով գրելս:

Մեծանուն բանաստեղծ ու գրագետ Կոստան Չարեան (1885-1969), որ սկսած էր իր գրական յաջող երթը գրելով ռուսերէն ու ֆրանսերէն լեզուներով, քսանհինգ տարեկանին սորվեցաւ հայերէն լեզուն Վենետիկի Ս. Ղազար կղզիին մէջ՝ Մխիթարեաններու շունչին տակ՝ 1910-1912 թուականներուն: Նախքան անոր հայերէն լեզուով գրելը, ան արդէն հռչակաւոր գրող էր ռուսերէն եւ ֆրանսերէն

լեզուներով: Պատճառը որ ան հայերէն սորվեցաւ եւ ուզեց հայերէնով գրել՝ եղաւ խրատն ու յորդորը իրեն բարեկամ պելճիքացի մեծահոջակ բանաստեղ եւ գրող Էմիլ Վերհաերէնի (Emile Verhaeren), որ իրեն խորհուրդ տուաւ սորվիլ իր մայրենի լեզուն՝ հայերէնը, եւ գրել իր նախահայրերու լեզուով՝ եթէ կ'ուզէր ԵՐԵՒԱՆ ՀԱՆԵԼ ԻՐ ՀԱՐԱՉԱՍ ԱՆՁԸ (reveal his true self): Այսինքն, պարզ լեզուով ըսուած, գրել ու խօսիլ հարազատ ընտանիքի եւ տան մէջ նստած:

Եւ իսկապէս ալ այդպէս, ամէն անգամ որ կը նստիմ յօդուած մը գրելու հայերէն լեզուով, կը զգամ ջերմութիւնը յիշատակներով լեցուն կեանքիս, որուն մէջ հարազատներ հայերէնով կը խօսէին ինծի եւ որուն մէջ ընկերներ ու բարեկամներ հայերէնով կը բարեւէին հեռուէն ու մօտէն: Կը զգամ թէ մըտքիս եւ հոգիիս անկաշկանդ ալիքները դուրս կը ժայթքեն ներաշխարհէս՝ յառաջացնելով հարազատ եւ անարատ նկարագրականներով ու բացատրութիւններով լեցուն գրաւոր պատկերներ, որոնց ետին եւ առջեւ միշտ կանգնած են սիրելիներս՝ անվերադարձ մեկնած շնորհալի ու պաշտելի կիսս, աննման հայրս ու մայրս, համբուրելի խիզախ Վահան եղբայրս ու անգերազանցելի ընկերներ Հրայրն ու Բիւզանդը:

Հայերէնով գրուած յօդուածը վարձատրութիւն կը նկատեմ նաեւ մեր երէց եւ ալեւեր սերունդին, որ տակաւին կը փնտռէ հայերէնով գրուած թերթ ու գիրք: Անոր կը պարտինք Սփիւռքի ազգային անապահով պայմաններու մէջ մեզի ընծայուած եւ տրուած, ապահով ձեռքերու մէջ ինամուած ու մշակուած մեր հայկական պատկանելիութիւնը: Հաճոյքով կ'ընկալեմ ժպիտը եւ բարի խօսքն ու գնահատականը այդ երէց սերունդի բոլոր ընթերցողներուն, որոնք ամէն անգամ որ ինծի հանդիպին՝ շնորհակալութեամբ կ'արտայայտուին, եւ այդ ընելով՝ զիս կը քաջալերեն որ գրեմ յաջորդ յօդուածս:

Ինչպէս վերի տողերուն մէջ յիշեցի, անգլերէնով յօդուածներ գրողներ շատ կան մեր սփիւռքահայ ուսեալ եւ զարգացած անհատներուն մէջ եւ բոլորն ալ արժանի են յարգանքի ու գնահատանքի, որովհետեւ մեր խօսքը լսելի կը դարձնեն օտարին եւ օտարախօս մեր նոր սերունդին: Հայերէն լեզուով յօդուած գրելը, գէթ ինծի համար, խառնուրդն է շատ մը ներքին զգացումներու, որոնց մէջ յատկանշական տեղ կը գրաւեն ինքնագոհացումը եւ երեցներու հանդէպ իմ ունեցած մեծ սերն ու յարգանքը:

